

Kronikárske minimum v skratke

K semináru obecných kronikárov v Žiline 5. marca 2020

Na Slovensku je v súčasnosti jedinou platnou právnou normou záväznou pre obecné kronikárstvo zákon č. 369/1990. Zb. o obecnom zriadení, kde v § 4, ods. 3, písm. s) sa uvádza: „*Obec pri výkone samosprávy (...) vedie obecnú kroniku v štátnom jazyku, prípadne aj v jazyku národnostnej menšiny.*“ Používanie jazyka národnostnej menšiny pri písaní kroník potvrdzuje aj § 3, ods. 3 zákona č. 184/1999 Z. z. v znení neskorších predpisov: „*Kronika obce podľa § 2, ods. 1 sa môže viesť aj v jazyku menšiny.*“ Používanie jazyka národnostnej menšiny upravuje teda § 2 citovaného zákona: „*Ak občania Slovenskej republiky, ktorí sú osobami patriacimi k národnostnej menšine a majú trvalý pobyt v danej obci, tvoria podľa dvoch po sebe nasledujúcich sčítaniach obyvateľov v obci najmenej 15% obyvateľov, majú právo v tejto obci používať v úradnom styku jazyk menšiny.*“

Napriek tomu, že v súčasnosti v Slovenskej republike neexistuje samostatný zákon o obecných kronikách, **kronikári pri svojej práci musia dodržiavať ďalšie zákony, a to tzv. autorský zákon č. 185/2015 Z. z. v znení neskorších predpisov a zákon o ochrane osobných údajov č. 18/2018 Z. z.**

Obce pri zabezpečovaní vedenia kroniky neraz narážajú na problém nájsť vhodnú osobu pre funkciu obecného kronikára. Kronikárom by mal byť človek so záujmom o históriu obce a jej regiónu, ktorý má zároveň talent na náležité písomné spracovanie získaných podkladov k ročnému kronikárskemu záznamu a doplnkov k histórii obce. Keďže činnosť kronikára zaberá veľmi široké spektrum aktivít, ktorými väčšia obec žije, kronikár potrebuje pri získavaní potrebných informácií tiež spolupracovať s inými ľuďmi; musí byť teda aj komunikatívny typ. Dôležité je tiež, aby sa kronikár pri spracovávaní záznamov dokázal pozeráť na spracovávané témy objektívnymi očami.

Je na každom kronikárovi, aký si zvolí systém práce a akých spolupracovníkov si vyberie v rámci zhromažďovania podkladov pre ročný kronikársky záznam. Kroniku môže viesť ručne dokumentačným materiálom (do knihy obecnej kroniky) **alebo** elektronicky na počítači (s konečným výstupom ročného záznamu na DVD a viazanou tlačou).

Záznam v kronike sa môže viesť **chronologicky**, teda zapisovaním udalostí počas kalendárneho roka postupne ako nasledovali za sebou. Iným – častejším a prehľadnejším – je ročný **kronikársky záznam členený do tematických celkov**. V tomto prípade je potrebné dodržiavať chronológiu v rámci každého tematického celku.

Kronikársky záznam nemá stanovenú pevnú štruktúru, pretože každá obec je iná, žije svojím špecifickým životom. Preto aj **štruktúra kronikárskeho záznamu má charakter odporúčania**.

O čom všetkom teda má, ak sa to jeho obce týka, kronikár písať? O činnosti obecného úradu, poslancov obecného zastupiteľstva, hospodárení s obecným majetkom, výstavbe obce, voľbách a referendách, činnosti štátnej správy a prenesenej pôsobnosti štátnej správy na samosprávu, o cezhraničnej spolupráci, významných návštevách, o priemysle, poľnohospodárstve, obchode a službách, cestovnom ruchu, vidieckom turizme, doprave a spojoch, obyvateľstve, zdravotníctve a sociálne práci, školstve, kultúre, politickom a cirkevnom živote, spoločenských organizáciách, športe, ale aj o prírode a počasí. Veľmi citlivý prístup kronikára sa žiada k zaznamenávaniu niektorých mimoriadnych, najmä tragických udalostí v obci. Občas vznikne potreba rozšíriť či doplniť niektoré záznamy z predchádzajúcich rokov. V neposlednom rade sú na stránkach obecných kroník veľmi vítané doplnky k histórii obce.

Obecná kronika však nie je len kniha so zaznamenanými udalosťami, ale **je to aj archív dokumentačných príloh k ročným záznamom**. Týmito prílohami môžu byť fotografie, tlačený materiál, audiovizuálne diela, nahrané rozhovory s pamätníkmi obce alebo jej významnými osobnosťami. Dokonca sú kronikári, ktorí zbierajú aj trojrozmerné predmety.

Záznam do kroniky sa odsúhlasuje tak, ako je to uvedené v organizačnom poriadku obce, resp. priamo v štatúte kronikára, ak ho má obec schválený ako samostatný dokument. Zvyčajne je to buď obecné zastupiteľstvo alebo komisia ním poverená. Ak v obci alebo meste sa v štatúte nepojednáva o schvaľovaní ročného záznamu, a teda kronikár ho nepredkladá žiadnej komisii na posúdenie, aj v takom prípade je vhodné, aby kronikár dal prečítať text pred tlačou dvom-trom osobám z vedenia mesta, aby nechtiac na niečo nezabudol alebo nechtiac neurobil nejakú faktickú chybu.

Za vykonanú prácu patrí kronikárovi odmena. Jej výška v súčasnosti nie je určená žiadnym predpisom či sadzobníkom. Je to vec dohody medzi kronikárom a obcou zastúpenou starostom, ktorý jediný má právo uzavrieť s kronikárom pracovnoprávny vzťah.

Mgr. Agáta Krupová